

ГРИГОРЪ ПЪРЛИЧЕВЪ

Името на тоя писател от реди освободението ви е познато. Но, ако сте чели стихотворенията на Христо Ботевъ, вѣрвамъ, ще си споминате, че въ едно стихотворение се споменава името на Пърличевъ. Въ това стихотворение Ботевъ закача Пърличевъ за превода му на голѣмата тарогръцка поема „Илиада“ на български езикъ. Защо е направилъ това Ботевъ и кой билъ Григоръ Пърличевъ?

Григоръ Пърличевъ е роденъ въ гр. Охридъ къмъ 1830/1831 год. Семейството на Пърличевъ било бедно. Отъ рано останалъ безъ баща. Отгледала го юначната му майка, която той после възпѣлъ въ една своя поема. Билъ е слабъ, болнавъ. Училъ се е въ гръцко класно училище. По негово време е нѣмало българско училище въ Охридъ. Завършилъ Охридското си образование, Пърличевъ, едва 18-годишенъ, станалъ учителъ въ гр. Тирана (столицата на бивша Албания). Следъ като спетилъ малко пари, отишълъ въ Атина (столицата на Гърция—тогава тя била вече освободена отъ турското робство) да се учи за лѣкаръ. Училъ се на гръцки, но винаги се е чувствувалъ българинъ. И мѣчно му ставало, когато гръцитѣ закачали българскитѣ ученици и ги наричали „прости и диви“. Но за тия оскърбления Пърличевъ наскоро отплатилъ на гръцитѣ по единъ особенъ начинъ: той имъ доказалъ, че българитѣ сѣ способни и даровити и че могатъ и тѣхъ да надминатъ. На 25 мартъ всѣка година гръцитѣ устройвали конкурсъ между поетитѣ за най-хубавата поема. Въ 1860 год. следъ 10 годишно учителствуване въ Прилепъ и Охридъ, той дошелъ въ Атина и представилъ поемата си „Арматолосъ“, написана на гръцки, за конкурса. „Арматолосъ“ на български значи „вѣорж-

женикъ“ (християнинъ, комуто е позволено отъ турцитѣ да носи оръжие, за да брани населението отъ разбойнишки нападения). Обикновено я превеждатъ съ турската дума „сердаръ“. И Пърличевъ спечелилъ конкурса — неговата поема „Арматолосъ“ гръцитѣ признали за най-хубава и на него дали голѣмата парична награда, като го увѣнчали съ лавровъ вѣнецъ. Така той победилъ всичкитѣ други гръцки поети, като доказалъ, че и българитѣ сѣ даровити. Съ това си отмъстилъ за нѣкогашнитѣ имъ оскърбления. Увѣнчаниятъ поетъ билъ поканенъ да остане въ Атина, като му давали пари да иде въ Европа. Той отказалъ и се завърналъ въ Охридъ. По това време били умъртвени въ Цариградъ братя Миладинови. Той билъ тѣхенъ ученикъ и решилъ да продължи дѣлото имъ — да се бори противъ гръцкото църковно робство. И почналъ борбата. Обаче, билъ наклеветенъ и хвърленъ въ затворъ. Страшни мъчения прекаралъ тамъ. Следъ известно време билъ освободенъ и поелъ отново борбата, която сполучила. Въвелъ се въ училищата български езикъ и славянско богослужение въ черквата.

Следъ като се върналъ отъ Атина, Пърличевъ започналъ да пише на разваленъ черковно-славянски езикъ, смѣсенъ съ охридско македонско наречие. На такъвъ езикъ е превелъ и „Илиада“. Този езикъ е тежъкъ, непоетиченъ. Затова и Ботевъ го е закачилъ въ едно свое стихотворение. Но виновенъ ли е за това Пърличевъ? — Не. Защото той се училъ отъ малкъ на гръцки и нѣмало е кой да го отправи вмѣсто въ Атина, да отиде въ Русия. Той не е познавалъ добре българскитѣ книжовенъ езикъ и затова не е можалъ да пише хубаво на български. Но той наистина е билъ поетъ. Ако не бѣше хубава поемата му „Арматолосъ“, щѣше ли да спечели конкурса? Жалко е, че тя е написана на гръцки. Поемата е преведена на български въ проза отъ Г. Баласчевъ. Тази е голѣмата грѣшка на Пърличевъ, за която не можалъ да си прости презъ цѣлия животъ.

Пърличевъ е учителствувалъ почти до смъртъта си и следъ освободението. Починалъ е на 23 януарий 1893 година.

Никола Никитовъ

ПИСМО ДО БАБА

Честомъ въ първо отдѣление и седя на първи чинъ. Ще ѣ пиша, че другаря ми се казва Веселинъ.

Нека види, че азъ зная, какъ се пише а, бе, ве, ще ѣ пиша азъ, че зная, колко правятъ две и две. Ст. Ив. Стояновъ

ИЗЪ ЕДНО ГЪРНЕ СТАРО ЗЛАТО

ЛЪВЪ И МЕЧКА

Басня

Веднажъ мечката рече на лѣва: — Хайде по братски да идеме на ловъ. Каквото хванемъ

— ще си го подѣлимъ по братски.

— Хайде, — отговорилъ лѣвтъ.

Тръгнаха по гората. Видѣ-

ха единъ заекъ и го подгониха. Ха насамъ, ха нататкъ, натиснаха го въ единъ гжсталакъ и го хванаха.

— Сега ще си го дѣлиме! — рече мечката.

— Не може, — озъби се лѣвтъ, — азъ съмъ повече гладенъ отъ тебе и ще си го изямъ самъ.

Мечката се ядоса и се хвърли върху лѣва. Сборичкаха се двата силни звѣра и цѣлъ денъ се трепаха. Надвечеръ паднаха капнали отъ умора. Мина случайно една лисица, задигна заека и побѣгна.

Ангелъ Каралиевъ

Красотитѣ на родната страна

Градъ Кавала съ голѣмата стена на водопровода. Единъ отъ красивитѣ градове край Бѣло-море.

КНИГИТЪ — ПРЕМИИ се изпращатъ веднага на всички отчетени абонати и настоятели. Въ това скъпо и трудно време редакцията въ желанието си да задоволи широкия интересъ на своитѣ малки читатели издаде три безплатни книги-премии, отъ които всѣки абонатъ може да получи една по изборъ. Побързайте съ изплащането на абонамента.

ТЪЖА ЗА РОДИНАТА

Когато четете тия редове, мои малки приятели, азъ ще бъда учителъ на вашитѣ дружкачета въ приказната Кради Маркова страна и то по една случайностъ, въ родното селце на моя приятелъ Климентъ Иконописеца. Съ него се запознахъ отдавна въ едно голѣмо край Дунавско село. Рисуваше светиитѣ въ новопостроената черква: Отъ тогава ни свързва добро приятелство. Преди нѣколко години си купи мѣстенце въ покрайнинитѣ на София и на него построи малка спретната къщурка. Миналата есенъ му бѣхъ гостининъ и го видѣхъ за последенъ пѣтъ. Намѣрихъ го лежашъ върѣдъ буйната царица, съ която бѣ

засѣлъ почти цѣлияси дворъ. Той бѣ замисленъ и сърѣдоточенъ въ себе си, като образитъ на светиитѣ що рисуваше. Посрещна ме съ усмивка и разтворени обятия. Говорихме дълго. Когато разговорътъ ни дойде до уредбата на двора и къщичката му, азъ внимателно му направихъ малкъ упѣкъ: — Голѣма грѣшка си сторилъ, приятелю, съ тая царица. Тя е недородна, а освенъ това, мѣстото ѣ не е тукъ въ столицата на България. Вмѣсто царица трѣбваше да засадишъ овощни дрѣвчета, напримѣръ: кайсии, праскови, круши, ябълки и други. Хемъ презъ горещинитѣ сѣнка, хемъ като родятъ плодъ пари ще взе-

мешъ. И азъ се впуснахъ да обяснявамъ разнитѣ видове дрѣвчета какъвъ годишенъ приходъ биха дали. Но приятелтъ ми бѣше все тѣй умисленъ, сякашъ тия приказни богатства не го засѣгаха или пъкъ не ме чуваше. Азъ се обидихъ: — Слушай! Ами че ти не чувашъ какво ти говоря или не ми вѣрвашъ?! — Не бе, брате. Слушамъ те и те разбирамъ. Всичко, което казвашъ относно доходността на овощнитѣ дрѣвчета е вѣрно. Но, такова, азъ знаешъ заради друго съмъ засѣлъ тая царица. Завърна се уморенъ отъ работа и си полегна върѣдъ нея. Полегна си знаешъ, затворя си очитѣ, а вѣтърътъ подухне,

зашумятъ листата и сякашъ не съмъ тукъ, а тамъ върѣдъ широкото Вардарско поле, край моето бедно поробено селце.

Тия думи бѣха казани съ такава мъжа, съ такава болка, че ми се присви гърлото. Азъ прегърнахъ приятеля си и двамата заплакахме за неговата родна страна, за нашата поробена светиня.

Отъ тогава изтече цѣла година. Ние вече не се видѣхме. Въ надвечериего на германския походъ въ Македония, Климентъ изчезналъ. Неговитѣ близки често го търсятъ чрезъ радиото.

Мили, Клименте, твоята заветна мечта се сбѣдна. Де си, де си сега, да видишъ родината си свободна.

Георги Русиновъ

НАШИ СЪТРУДНИЦИ

Славчо Ангеловъ

Роденъ е на 19 юний 1912 година, въ гр. Самоковъ, където и сега живѣе и работи.

Славчо Ангеловъ пише предимно за малкитѣ. Неговитѣ първи стихове се появиха въ страницитѣ на в. „Славейче“, отъ кждето е познатъ на всички наши читатели. Сега сътрудничи въ почти всички вестници и списания за деца и юноши. Негови приказки и разкази сѣ излъзли въ три малки книжки: „Сънътъ на ловеца“, „При джуджетата“ и „Какъ хубаво бѣше“. Пригответе се за печатъ сборка стихове за деца „Зимни пеперуди“.

Посветилъ се въ служба на кооперативното дѣло, той сътрудничи и въ много кооперативни издания.

МАЙЧИНА ТЪЖА

— Чакай де, поспри! Кжде вѣвъ зори, толкозъ рано, черна врано, тръгнала си тѣй сама, кажи, где ти е ума?

— Отивамъ въ града. Случи се беда: Яйчицата — подъ стрѣхата, нѣкой пипналъ ги съ рѣще и ми взелъ едно яйце.

Та решихъ сега, своята тъжа да разсѣя. И разлѣя сълзитѣ си въ грозенъ плачъ предъ роднини чакъ дозрачъ.

Много ми тежи. Камъкъ ми лежи на сърдцето за яйцето. Нали майка съмъ и азъ, и обичамъ като васъ!?

Славчо Ангеловъ

ПО ШИРОКИЯ СВѢТЪ

Асансьорътъ датира отъ 250 години насамъ. Херцогъ Конде, членъ на френския кралски дворъ ималъ първия асансьоръ на свѣта. Той билъ направенъ отъ студента Виланеръ въ форма на столъ, свързанъ съ вѣжета за издигане. Така херцогътъ билъ изтегленъ на горния етажъ на своя дворецъ съ помощта на този „летящъ столъ“.

Първиятъ локомотивъ е билъ дълъгъ четири метра, а тежъкъ шестъ хиляди килограма. Съвременниятъ локомотивъ е дълъгъ 23 метра, а е тежъкъ до 100.000 кгр.

Най-високиятъ човѣкъ въ свѣта за сега е американецътъ Клойдъ Томсонъ. Той е високъ два метра и осемдесетъ и единъ сантиметъръ.